

Secció III. Altres disposicions i actes administratius

ADMINISTRACIÓ DE LA COMUNITAT AUTÒNOMA CONSELLERIA D'HABITATGE, TERRITORI I MOBILITAT

3305

Resolució de la directora general d'Harmonització Urbanística i Avaluació Ambiental per la qual es formula la declaració d'impacte ambiental sobre el projecte ampliació de la subestació Es Bessons de 132 kV al TM Manacor (149A/2024)

Vist l'informe tècnic amb proposta de resolució de dia 18 de febrer de 2025, i d'acord amb l'apartat 1 de l'article únic del Decret 5/2024, de 29 de maig, pel qual s'estableixen les competències i l'estructura orgànica bàsica de les conselleries de l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears.

RESOLC FORMULAR

La declaració d'impacte ambiental sobre el projecte ampliació de la subestació Es Bessons de 132 kV al TM Manacor, en els termes següents:

D'acord amb l'article 13, apartat 1, lletra b) del Decret legislatiu 1/2020, de 28 d'agost, pel qual s'aprova el text refós de la Llei d'avaluació ambiental de les Illes Balears, han de ser objecte d'avaluació d'impacte ambiental ordinària: els projectes inclosos en l'annex I de la Llei 21/2013, de 9 de desembre, d'avaluació ambiental, o en l'annex 1 d'aquesta llei. Entre els projectes inclosos en l'annex 1, el projecte objecte del present informe s'inclou en el punt 6 del grup 3 (Energia):

Subestacions de transformació d'energia elèctrica a partir de 10 MW en sòl rústic.

Per tant, el projecte s'ha de tramitar com una Avaluació d'Impacte Ambiental Ordinària i seguir el procediment establert a la secció 1a del Capítol II d'avaluació d'impacte ambiental de projectes del Títol II d'avaluació ambiental de la Llei 21/2013, així com aquells apartats del text refós de la Llei d'avaluació ambiental de les Illes Balears, que li siguin d'aplicació.

1. Informació del projecte

El projecte d'ampliació de la subestació Es Bessons situat al polígon 26, parcel·la 8 del municipi de Manacor, consisteix amb la instal·lació de dos nous autotransformadors AT1 i AT2 amb un total de 320 MVA (160 MVA cadascun), que substituiran als dos existents de 63 MVA cadascun (que quedaran disponibles com a reserva freda), i la reconfiguració de la subestació Es Bessons a fi d'adequar la instal·lació als procediments d'operació mitjançant la instal·lació d'un segon joc de barres (a la instal·lació actual la configuració és simple barra) i la generació d'un acoblament transversal a través de les dues posicions per a la L/Cala Mesquida.

Totes les actuacions projectades es desenvolupen a l'interior del recinte de l'actual subestació, a uns 3,2 km del nucli urbà de Manacor. El recinte disposa de tancament de seguretat de les instal·lacions.

La superfície d'actuació serà d'uns 3.200 m² aproximadament. La qualificació del sòl on es preveu l'ampliació és Sòl Rústic General d'Infraestructures.

D'acord amb l'Estudi d'Impacte Ambiental, l'objectiu de l'ampliació de la subestació és complir amb els objectius de potenciar la qualitat, la competitivitat i la desestacionalització turística a les Illes Balears, d'acord amb la planificació energètica vigent («Plan de desarrollo de la Red de Transporte de Energía Eléctrica. Periodo 2021-2026» i el Pla Director Sectorial Energètic de les Illes Balears).

Les citades instal·lacions es troben inclosa la xarxa de transport secundària en virtut dels articles 6 i 34 de la Llei 24/2013, de 26 de desembre, del Sector Elèctric, per la qual cosa és competència de la Direcció General d'Energia i Canvi Climàtic del Govern de les Illes Balears resoldre sobre l'autorització administrativa, la declaració, en concret, d'utilitat pública, l'aprovació del Projecte Tècnic Administratiu i l'autorització de construcció.

D'acord amb l'EIA, les actuacions concretes que es duren a terme es poden englobar amb accions d'obra civil i muntatge electromecànic:

Obra Civil

- Fonamentació de les estructures metàl·liques de suport dels aparells.
- Muntatge de les estructures metàl·liques de pòrtics d'entrada, barres col·lectores i estructures de suport dels aparells.
- Modificació dels Sistemes de Control, Telecomunicacions, Protecció i Mesura instal·lant els «BR's» a les seves casetes de relés.
- Ampliació dels serveis de corrent altern i corrent continu de Serveis Auxiliars.
- Modificació de la xarxa de terres així com la instal·lació de força i enllumenat.
- Construcció d'una caseta pels equips de control i comunicacions, proteccions i maniobra de la instal·lació principal, així com els sistemes d'alimentació dels serveis auxiliars.
- Construcció de canals de cablejat de reduïda profunditat que uniran l'edifici amb el parc, així com rases per l'estesa dels cables aïllats de potència de 66 kV i 132 kV.
- Treballs d'estesa, execució de terminals i proves del cablejat d'interconnexió entre ambdós parcs.
- Muntatge de les màquines de potència.
- Muntatge de barres col·lectores d'interconnexió.
- Instal·lació dels Sistemes de control, telecomunicacions, protecció i mesura.
- Modificació dels serveis auxiliars de corrent altern i corrent continu.

Muntatge electromecànic

En aquesta fase s'instal·laran les barres col·lectores altes, les estructures de suport dels equips, els mateixos equips i les barres col·lectores de connexió. Es planificaran les activitats de muntatge de manera que no interfereixin entre si i especialment es cuidarà que no afectin les d'obra civil que encara persisteixin. Les estructures metàl·liques i suports dels aparells es construiran amb perfils normalitzats amb el sistema de bigues reticulades.

S'ha calculat un termini d'execució de les obres de 7 mesos amb un pressupost total de 3.824.354 €.

2. Estudi d'impacte ambiental (EIA)

Les **alternatives estudiades** a l'estudi d'impacte ambiental són les següents:

- **Alternativa 0: La no execució del projecte.** Impossibilitaria el compliment dels objectius de potenciar la qualitat, la competitivitat i la desestacionalització turística a les Illes Balears, d'acord amb la planificació energètica vigent. També comenten que la no execució del projecte fomentaria la falta de seguretat de les infraestructures de distribució elèctriques existents i la falta d'adaptació als objectius planificats al «Plan de desarrollo de la Red de Transporte de Energía Eléctrica» i al Pla Director Sectorial de les Illes Balears.
- **Alternativa 1 (la plantejada en aquest projecte):** on resumeix l'actuació que es preveu amb l'ampliació de la Subestació i la nova configuració de barra doble amb el manteniment tant del tancament existent com de l'accés existent a la instal·lació.
- **Alternativa 2: Nova ubicació.** En aquesta alternativa plantegen cercar un nou emplaçament per instal·lar una subestació addicional a la ja existent que compleixi amb els requisits tècnics necessaris per a la xarxa existent. Consideren que aquesta alternativa generaria nous impactes per consum de recursos, destacant l'ocupació de sòl, que hauria de ser compatible amb la planificació, també suposaria un increment de la generació de residus i emissions entre altres impactes. Aquesta alternativa consideren que generaria majors impactes encara que no hagin concretat una ubicació exacta, ja que suposaria la creació d'un nou parc de transformació.

Posteriorment, realitzen una anàlisi multi-criteri de les alternatives plantejades. Entre els criteris a avaluar per cada alternativa, valoren els següents: compatibilitat amb la planificació sectorial, afecció al medi natural, afecció al medi socioeconòmic, compliment dels principis d'economia circular.

Finalment, tenint en compte els criteris considerats, indiquen que la infraestructura actual ja presenta afeccions ambientals en l'entorn, i que l'adaptació de la instal·lació existent permetria minimitzar afeccions al medi natural i socioeconòmic al mateix temps que donaria compliment als objectius planificats. Per tant, s'entén que l'alternativa escollida és l'**alternativa 1**.

Als apartats **Ubicació del projecte, Descripció del projecte i Diagnòstic territorial**, es descriuen de manera adequada diferents aspectes de l'entorn del projecte com són la geografia, el projecte en si amb les accions que es duran a terme, la previsió dels residus/emissions derivades de l'actuació, caracterització del medi físic, amb una descripció de la climatologia, el relleu, els sòls, la geologia, la hidrologia, la vegetació, la fauna, els hàbitats d'interès comunitari i els espais de rellevància ambiental pròxims a la instal·lació, l'ordenació del territori i el planejament urbanístic, l'economia, la població, les principals infraestructures del municipi i un petit estudi paisatgístic.

A l'apartat de **Vulnerabilitat del projecte enfront a accidents greus o catàstrofes** determinen l'abast i repercussions de les potencials

afeccions que els esdeveniments catastròfics/accidents poden tenir sobre el medi ambient en cas que aquests tinguin lloc. Identifiquen els riscos d'accidents greus durant la fase d'obra i durant la fase d'operació i manteniment. Concretament, estudien el risc sísmic, el risc d'inundació, el risc per incendi forestal i el risc per desprendiments i erosió. En aquest apartat conclouen que amb les mesures de control i disseny previstes, aquests riscos resulten assumibles.

A l'apartat d'**Identificació d'impactes**, descriuen, analitzen, quantifiquen i valoren els efectes que tindrà el projecte sobre el medi natural i socioeconòmic en cada una de les fases del projecte concretament sobre els següents factors; sòl, aigua, atmosfera, camps electromagnètics, flora i fauna, població, activitats econòmiques, infraestructures, ordenació territorial, patrimoni cultural i visibilitat. En aquest apartat conclouen que el projecte pot tenir efectes potencialment significatius durant la fase d'obres (molèsties a la fauna per la presència de maquinària, molèsties a la població i impacte visual) i durant la fase d'explotació (efectes sobre l'aigua (risc d'inundació) i emissions de SF6). També conclouen que el projecte tindrà efectes positius sobre l'activitat econòmica i el servei de subministrament elèctric a la població.

A l'apartat de **Mesures de mitigació**, descriuen tota una sèrie de mesures preventives i correctores que s'aplicaran o s'han aplicat ja durant les fases de disseny, de construcció d'operació i manteniment i de desmantellament.

L'estudi d'impacte ambiental dona compliment tant a l'article 21 com l'article 27 del Text refós de la Llei d'avaluació ambiental de les Illes Balears i alhora dona compliment a l'article 35 de la Llei 21/2013, de 9 de desembre, d'avaluació ambiental, ja que, a més dels anteriors conté els documents/apartats següents:

- **Estudi d'incidència paisatgística.**
- **Estudi energètic i sobre el canvi climàtic.**
- **Programa de vigilància ambiental.**

Entre la documentació aportada també trobam un **Document de síntesi** tal com estableix la Llei 21/2013 i un **Estudi Acústic**.

3. Elements significatius de l'entorn del projecte

La subestació Es Bessons 132 kV està situada al límit oest del municipi de Manacor amb Petra. La subestació es troba al polígon 26, parcel·les 8 i 9 del terme municipal de Manacor. El projecte d'ampliació suposarà l'augment d'uns 1.900 m² de terreny no pavimentat addicionals respecte a l'actual instal·lació, això sí, dins la mateixa parcel·la de la subestació. La zona que s'ampliarà serà la zona nord; nord-est de la subestació, la zona més pròxima a la carretera Ma-3320.

- Les coordenades UTM de la zona que es vol ampliar són X: 513674, Y: 4381475 (a una cota de 51 m.s.n.m).
- Respecte la hidrologia subterrània, la subestació està situada just al límit entre dues masses d'aigua, la massa d'aigua Justaní (1818M4) i Son Talent (1818M1). Ambdues masses són considerades com masses d'aigua vulnerables per nitrats. La massa d'aigua Justaní presenta un estat quantitatiu «en Risc» i qualitatiu «Dolent». La massa d'aigua Son Talent presenta un estat quantitatiu «Dolent» i qualitatiu «Dolent».
- El límit nord del recinte de la subestació elèctrica es troba a uns 100 m del tàlveg del Torrent de na Borges. Per tant, estaria al límit de la zona de policia del torrent. Per altra banda, aquesta zona de la subestació es troba a la plana geomorfològica d'inundació del Torrent de na Borges i, per tant, en **zona potencialment inundable**.
- Una part de la zona de la subestació que es pretén ampliar es troba dins una **àrea de protecció territorial (APT) de carreteres**.
- D'acord amb l'IDEIB, a la parcel·la on es projecta l'ampliació de la subestació no s'ubica cap tipus d'hàbitat d'interès comunitari. L'hàbitat més pròxim es troba a uns 200 metres a l'est de la subestació; 5330 Matolls termomediterranis i predesèrtics.
- La subestació no es troba dins cap espai natural protegit ni dins cap espai de la Xarxa Natura 2000.
- D'acord amb visor de patrimoni històric de Mallorca del Consell Insular, el bé d'interès cultural (BIC) més pròxim a la subestació es troba aproximadament a un kilòmetre al sud-oest d'aquesta. El BIC és el Jaciment arqueològic d'Es Caparó.
- D'acord amb el Mapa Urbanístic de les Illes Balears, la parcel·la on s'ubica la subestació Es Bessons està afectada per l'entorn de protecció del jaciment arqueològic «Es Bessons Vell» (Bé catalogat en l'àmbit municipal amb el codi JA_276). Cal destacar que l'ampliació projectada s'ubicarà fora d'aquest entorn de protecció i, per tant, no quedarà afectada per aquest.
- D'acord amb l'IDEIB la subestació Es Bessons no es troba a cap Àrea Important pels Rapinyaires Diürns de les Illes Balears ni a cap àrea de Protecció de col·lisió i electrocució d'avifauna de les Illes Balears.

4. Resum del procés d'avaluació

4.1. Tramitació

El projecte objecte del present informe consisteix en l'ampliació de la subestació de transformació d'energia elèctrica Es Bessons inclòs al punt 6 (Subestacions de transformació d'energia elèctrica a partir de 10 MW en sòl rústic) del grup 3 (Energia) de l'annex 1 del Text Refós de la llei d'avaluació ambiental de les Illes Balears, aprovat pel Decret legislatiu 1/2020 de 28 d'agost.

4.2. Fase d'informació pública i de consultes

Al BOIB núm. 137, de 7 d'octubre de 2023, es realitzà la informació pública referent a l'«Ampliació de la subestació es Bessons al parc de 132 kV» i a l'EIA donant un termini de trenta dies hàbils per presentar al·legacions.

Durant l'exposició públicana es van rebre al·legacions.

Es van sol·licitar informes als següents organismes:

- Agència Estatal de Seguretat Aèria.
- Ajuntament de Manacor.
- Servei de Canvi Climàtic i Atmosfera.
- Direcció General d'Emergències i Interior.
- Consell Insular de Mallorca, Direcció Insular de Patrimoni.
- Consell Insular de Mallorca, Direcció Insular de Carreteres.
- Consell Insular de Mallorca, Direcció Insular d'Ordenació de Territori.

En data de redacció d'aquest document s'han rebut els següents informes d'administracions consultades:

Informe del Servei d'Ordenació del Territori del Consell de Mallorca, d'11 de gener de 2024 on es conclou que:

Ateses les consideracions formulades a l'apartat anterior, s'informa favorablement la proposta amb les observacions següents:

1. Seria convenient, sempre que sigui tècnicament viable, ampliar la barrera vegetal existent en el límit nord de la parcel·la amb la carretera Ma-3320, fins a l'alçada de l'accés de la SE, amb les mateixes espècies vegetals existents (canyes, juncs, ullastres...), per tal de reduir la visibilitat de la instal·lació des de l'entorn proper i, millorar així la integració paisatgística del conjunt.
2. Seria convenient modificar els acabats de les edificacions auxiliars projectades (casets de relés), amb acabats del color de la gamma dels ocre terra, per tal de millorar la seva integració en l'entorn rústic de la SE.
3. Cal recordar que s'hauran de sol·licitar els informes i autoritzacions legalment previstos en l'article 31 de la Llei 5/1990, de 24 de maig, de carreteres de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears.

En resposta a aquest informe, Red Elèctrica de España SA manifesta el següent:

«1 - Durante la dirección ambiental de la obra y en el programa de vigilancia ambiental de la fase de construcción, se analizará la viabilidad del aumento de la densidad de vegetación de la franja perimetral entre la SE Bessons y la carretera MA-3320 con las especies indicadas en el informe, atendiendo a los criterios de compatibilidad con Ley 5/1990, de 24 de mayo, de Carreteras de la Comunidad Autónoma de las Islas Baleares, compatibilidad con el riesgo de inundación de la zona y la densidad potencial optima de crecimiento de las especies objeto.

2 - En el anexo II Estudio de Incidencia Paisajística, se describe el detalle las medidas preventivas y correctoras establecidas para integrar la instalación en el paisaje, indicando como ejemplo el análisis y uso de colores que integren los edificios o el verde carruaje para las puertas. Por lo que, queda integrada la petición dentro de las medidas existentes en el estudio de impacto ambiental y sus anexos.

3 - Una vez obtenidas las autorizaciones de las que trae causa el presente expediente, y previo el inicio de las obras se solicitarán los informes y permisos necesarios para la ejecución de las obras.»

Informe del Servei de Canvi Climàtic de 8 de novembre de 2023, on es conclou que:

Per tot això, informo **favorablement**, amb els següents condicionants :

1. S'ha de tenir en compte que el canvi climàtic preveu l'increment de freqüència de pluges fortes i inundacions (torrencialitat), i s'han de prendre mesures per protegir la subestació. S'ha d'aplicar alguna mesures efectiva per reduir la vulnerabilitat de la subestació davant el risc d'inundació.
2. S'ha d'actualitzar la referència a l'INUNBAL amb el Decreto 1/2022 de 3 de enero por el que se aprueba el Plan Especial frente al Riesgo de Inundaciones.
3. S'ha de fer referència a la hidrologia superficial amb la nomenclatura correcta de Torrent de na Borges.

En resposta a aquest informe, Red Eléctrica de España SA manifesta el següent:

«1 - Con el fin de realizar el diseño de la plataforma ampliada en la SE Bessons 132 kV, se realiza/encarga un estudio geotécnico el cual incluye el correspondiente estudio de caudales de hidrología superficial marcados por la I.C. 3.1, siguiendo el método racional.

En base a estos estudios realizados de las estratigrafías del terreno, así como los caudales máximos que pudiera haber en el área de ampliación de la subestación, se determina el uso de una plataforma de Tipo E1 (≥ 60 MPA), la cual estará compuesta por un paquete de 0,60 m de material adecuado apoyado sobre material natural del terreno tolerable. La plataforma incluirá un sistema de drenajes internos que recojan el agua que pudieran albergar los canales de cables, así como el agua infiltrada de las lluvias, evacuándolas por puntos de vertidos compuestas por playas de gravas.

Además de esto, también se incluirá con el fin de facilitar el drenaje superficial y aislar eléctricamente el terreno de los equipos, una capa por encima de la coronación de espesor mínimo de 10 cm de grava (granulometría 20/40 mm).

En caso de torrente y que pudieran quedar anegados los sistemas de evacuación de aguas, así como el acceso a la plataforma, se sobre elevarán los equipos eléctricos alrededor de los 3 m, con respecto a la cota de plataforma, mediante estructuras metálicas (HEB,UPN) apoyadas en sus respectivas cimentaciones.

2 - En relación con la referencia a l'INUNBAL del Decreto 1/2022 de 3 de enero por el que se aprueba el Plan Especial frente al Riesgo de Inundaciones, tomamos razón y actualizaremos la información contenida en el estudio de impacto ambiental, en concreto el anexo de cambio climático, incluyendo las aportaciones realizadas en el informe.

3 - Tomamos razón de la nomenclatura correcta del Torrent de na Borges, lo que será tenido en cuenta en las sucesivas fases del procedimiento.»

Informe de l'Agencia Estatal de Seguridad Aérea (AESA) de data 6 d'octubre de 2024, on es conclou que:

“AESA sólo es competente, en materia de autorización de obstáculos, en el ámbito de las servidumbres aeronáuticas, de acuerdo con el Real Decreto 369/2023, de 16 de mayo, por el que se regulan las servidumbres aeronáuticas de protección de la navegación aérea, y se modifica el Real Decreto 2591/1998, de 4 de diciembre, sobre la ordenación de los aeropuertos de interés general y su zona de servicio, en ejecución de lo dispuesto por el artículo 166 de la Ley 13/1996, de 30 de diciembre, del Orden Social.”

Informe de la Direcció General d'Emergències i Interior de data 16 d'octubre de 2023, on es conclou que:

Per tot l'anterior, s'informa al sol·licitant del present informe que el titular de l'activitat en qüestió haurà d'actualitzar i registrar, si escau, a la present direcció general el seu Pla s'Autoprotecció amb l'ampliació a realitzar.

En resposta a aquest informe, Red Eléctrica de España SA manifesta el següent:

«Así mismo, manifestamos nuestro compromiso de remitir, en su momento, el Plan de Autoprotección de la SE es Bessons 132 KV adaptado a la instalación objeto del presente expediente.»

Informe del Servei d'Urbanisme, Habitatge i Activitats de l'Ajuntament de Manacor de data 17 d'octubre de 2023, on es conclou que:

Es proposa la construcció de caseta prefabricada amb coberta plana, destinada a relés (CR-51). No queda justificat el compliment de les condicions d'estètica i composició exterior de l'article 167 del Pla General. Per tal de donar-li compliment, el projecte ha de preveure els requisits següents per aquesta construcció:

- La coberta ha de ser inclinada de teula àrab.
- L'aspecte visual dels materials i acabats de façanes han de ser de la gamma de la pedra, del marès o dels ocres terra. Es prohibeixen els acabats amb elements constructius vists com ara el maó, el bloc de formigó i similars.
- Les fusteries exteriors de les edificacions seran de fusta o metàl·liques amb color de la gamma dels verds o marrons. La seva tipologia ha de ser la tradicional, amb sistema d'obertura batent d'eix vertical.

En resposta a aquest informe, Red Eléctrica de España SA manifesta el següent:

«1 - En el anexo II Estudio de Incidencia Paisajística, se describe el detalle las medidas preventivas y correctoras establecidas para integrar la instalación en el paisaje, indicando como ejemplo el análisis y uso de colores que integren los edificios o el verde carruaje para las puertas. En este sentido señalar que RED ELÉCTRICA adoptará las medidas que en este sentido se establezcan por parte del órgano ambiental en la resolución de la declaración de impacto ambiental.»

Informe de l'àrea de Medi Ambient de l'Ajuntament de Manacor, de data 17 d'octubre de 2023 on es conclou que:

S'informa que el Projecte d'ampliació de la subestació es Bessons al parc de 132 kV hauria d'incloure mesures per evitar l'electrocució de l'avifauna.

En resposta a aquest informe, Red Eléctrica de España SA manifesta el següent:

«Según criterios del Real Decreto 1432/2008, de 29 de agosto, por el que se establecen medidas para la protección de la avifauna contra la colisión y la electrocución en líneas eléctricas de alta tensión y por las distancias normativas mínimas de seguridad eléctrica en una instalación de 132 kV, no existe riesgo de electrocución del proyecto presentado. Por otro lado, respecto a la colisión, como se indica en profundidad en los apartados 11.2.1. y 11.2.2 de potenciales impactos durante las fases de construcción y mantenimiento del Estudio de Impacto Ambiental el impacto es nulo o no significativo, por lo que no se consideran medidas correctoras para la colisión de avifauna.»

Informe del Servei d'Explotació i Conservació del Consell de Mallorca de data 19 de desembre de 2023, on es conclou que:

1. D'acord amb l'article 31.2 de la Llei 5/1990 de Carreteres de la CAIB, serà preceptiu l'informe de l'organisme titular de la carretera per a la posada en marxa de qualsevol activitat nova o modificació de l'existent que sorgeixi a l'entorn de la carretera i que la pugui afectar directament o indirecta a les zones limitades per unes línies longitudinals paral·leles a les arestes exteriors de l'esplanació i a una distància de cinquanta (50) metres en carreteres de dos (2) carrils de les xarxes primària i secundària. **Per tant, tota l'ampliació de la subestació és dins d'aquesta franja i és preceptiu informar.**

2. D'acord amb l'article 31.2 de la Llei 5/1990 de Carreteres de la CAIB, es defineix com a zona de protecció de la carretera la compresa entre dues línies longitudinals paral·leles a les arestes d'explanació i a una distància d'aquestes de devuit (18) metres a les carreteres de dos (2) carrils de les xarxes primària i secundària. A la zona de protecció no es podran realitzar obres ni es permetran més usos que els compatibles amb la seguretat vial. **Per tant, s'informa desfavorablement la instal·lació de part de l'ampliació de la subestació dins la zona de protecció de la carretera Ma-3320.**

3. D'acord amb l'article 33.3.f de la Llei 5/1990 de Carreteres de la CAIB, els elements de suport de les línies d'alta tensió no podran autoritzar-se dins la zona de protecció. **Per tant, s'informa desfavorablement la instal·lació de part de l'ampliació de la subestació dins la zona de protecció de la carretera Ma -3320.**

4. D'acord amb l'article 33.3.f de la Llei 5/1990 de Carreteres de la CAIB, les esteses aèries de qualsevol tipus hauran d'estar a una distància mínima d'una vegada i mitja l'alçada dels seus elements de sustentació a la vora exterior de la calçada i fora de la zona de domini públic. **Per tant, s'informa desfavorablement la instal·lació de part de l'ampliació de la subestació dins la zona de protecció de la carretera Ma -3320.**

5. Prèviament a l'inici de les obres hauran de recaptar la pertinent autorització del Departament de Mobilitat i Infraestructures i hauran de presentar el corresponent projecte constructiu.

En resposta a aquest informe, Red Eléctrica de España SA manifesta el següent:

«1 - La ampliación de la SE de Es Bessons 132 kV, objeto del presente expediente, aparece programada en el documento denominado "Plan de Desarrollo de la Red de Transporte de Energía eléctrica 2021-2026", aprobado el 22 de marzo de 2022 en Consejo de Ministros, y publicada por Resolución de la Secretaría de Estado de Energía de fecha 8 de abril de 2022 («Boletín Oficial del Estado» n.º 93, de 19 de abril de 2022) y tiene por objeto de reforzar el mallado de la Red de Transporte.

La citada Planificación eléctrica es vinculante para RED ELÉCTRICA como sujeto que actúa en el sistema eléctrico, y en su elaboración las Comunidades Autónomas han participado en las propuestas de desarrollo de la red de transporte de energía eléctrica, en cumplimiento de lo dispuesto en la referida Ley 24/2013, de 26 de diciembre, y en el Real Decreto 1955/2000, de 1 de diciembre, por el que se regulan las actividades de transporte, distribución, comercialización, suministro y procedimientos de autorización de instalaciones de energía eléctrica.

Así mismo, debe tenerse en cuenta que esta ampliación está incluida en el Plan Director Sectorial Energético de las Islas Baleares, aprobado mediante el Decreto 96/2005, de 23 de septiembre, y modificado en diciembre de 2014 por el Decreto Ley 3/2014, de 5 de diciembre, de medidas urgentes destinadas a potenciar la calidad, la competitividad y la desestacionalización turística en las Illes Balears, que en su artículo 19, modificó la disposición adicional del citado Decreto 96/2005, en el sentido de que las obras e instalaciones previstas en la planificación estatal obligatoria de las redes de transporte de electricidad y de gas, así como las modificaciones a las subestaciones de distribución de energía eléctrica existentes o planificadas, desarrolladas de acuerdo con las

leyes del sector eléctrico y de hidrocarburos, quedan automáticamente incluidas en las determinaciones del Plan director sectorial energético de las Illes Balears que se aprueba mediante este Decreto con carácter general y, especialmente, en cuanto a los efectos de declaración de utilidad pública energética.

2 - En relación con la afección de la ampliación proyectada a la zona de protección de la carretera Ma-3320, y la realización de obras o los usos no compatibles con la seguridad vial, debemos señalar que tal como se muestra en los planos del proyecto técnico administrativo de la ampliación de la subestación de Es Bessons 132 kV, de la que trae causa el presente expediente, las obras que se pretenden realizar no comprometen la seguridad vial de la carretera Ma-3320.

Las obras de ampliación de esta subestación se circunscriben al área ya ocupada por la subestación Es Bessons actualmente, no se moverá ni cambiará el vallado de la subestación, ni se realizará ninguna edificación en la zona de protección. Como puede apreciarse en la imagen adjunta, en la zona de protección, delimitada a 18 metros de la arista de explanación de la carretera, está previsto instalar equipos para la operación y maniobra de la subestación, tales como botellas terminales, autoválvulas, seccionadores rotativos de puesta a tierra y transformadores de intensidad.

Dichos elementos se instalarán sobre soportes metálicos en celosía que se conectan entre sí a una altura de 4,5 m. y no tienen la entidad de muro, edificio u otro elemento opaco que pueda provocar una disminución en la visibilidad de quien circula por la carretera Ma-3320.

3 - En relación con lo establecido en el artículo 33.3.f de la Ley 5/1990 de Carreteras de la CAIB, debemos señalar que se refiere a los elementos de soporte de las líneas de alta tensión, estableciéndose que los mismos no podrán autorizarse dentro de la zona de protección. Como ya se ha indicado anteriormente, los elementos que se instalarán en la ampliación de la subestación son elementos de operación y maniobra de la subestación, que se instalarán sobre soportes metálicos en celosía y se conectan entre sí a una altura de 4,5m. No son propiamente soportes de líneas de alta tensión, y tienen alturas mucho menores que las que implican los apoyos de líneas de alta tensión.

Aparte de estos equipos, dentro de esa área, está prevista la instalación de un pararrayos tipo punta Franklin sobre una estructura autosoportada. Dicho equipo no es un apoyo de línea de alta tensión, está diseñado para apantallar la subestación y evitar la caída de rayos sobre la apartamentada. Si fuera necesario, este elemento se podría reubicar, desplazándolo a otro sitio y retranquear los 18 metros indicados. (Se adjunta plano con alternativa de reubicación)

4 - En relación con lo establecido en el artículo 33.3.f de la Ley 5/1990 de Carreteras de la CAIB sobre a la distancia mínima que debe mantener los elementos de sustentación de los tendidos eléctricos, debemos señalar que el único elemento de sustentación que forma parte de la presente ampliación es el pórtico diseñado para la línea de 132 kV Mesquida 1, y que tiene como altura total 18,5 m. Por tanto, una vez y media esta altura es 27,75 m, distancia a la que, conforme el citado artículo debería situarse, como mínimo, el citado pórtico.

- El pórtico de la línea (elemento de sustentación del tendido aéreo) está a más de 27,75 m del borde exterior de la calzada. Se han dibujado circunferencias de radio 27,75 desde los dos pilares del pórtico.

- El pórtico se encuentra fuera de la zona de dominio público, definida como 3 metros desde la arista de explanación de la carretera y fuera de la zona de protección de la misma, definida como 18 metros desde la arista de explanación de la carretera.

En vista de lo anterior, se considera que la ampliación diseñada cumple con la normativa señalada.

5 - Previo el inicio de las obras RED ELÉCTRICA solicitará cuantos permisos sean legalmente necesarios para la ejecución de los trabajos de ampliación de la subestación de Es Bessons 132 kV objeto del presente expediente.»

El Servei d'Explotació i Conservació del Consell de Mallorca remet un segon informe, firmat en data 7 de maig de 2024, considerant les manifestacions realitzades per part de Red Elèctrica i canviant la seva postura sobre el projecte.

1. D'acord amb l'article 31.2 de la Llei 5/1990 de Carreteres de la CAIB, serà preceptiu l'informe de l'organisme titular de la carretera per a la posada en marxa de qualsevol activitat nova o modificació de l'existent que sorgeixi a l'entorn de la carretera i que la pugui afectar directament o indirecta a les zones limitades per unes línies longitudinals paral·leles a les arestes exteriors de l'esplanació i a una distància de cinquanta (50) metres en carreteres de dos (2) carrils de les xarxes primària i secundària. Per tant, tota l'ampliació de la subestació és dins d'aquesta franja i es preceptiu informar.

2. D'acord amb l'article 31.2 de la Llei 5/1990 de Carreteres de la CAIB, es defineix com a zona de protecció de la carretera la compresa entre dues línies longitudinals paral·leles a les arestes d'explanació i a una distància d'aquestes de devuit (18) metres a les carreteres de dos (2) carrils de les xarxes primària i secundària. A la zona de protecció no es podran realitzar obres ni es permetran més usos que els compatibles amb la seguretat vial, prèvia autorització, en qualsevol cas, de l'organisme gestor. En tot cas es podrà autoritzar la utilització de la zona de protecció per raons d'interès general o quan ho requerirà el millor servei de la carretera. Per tant,

com que la instal·lació està inclosa dins el Pla Director Sectorial Energètic de les Illes Balears i com que els equips projectats dins la zona de protecció de la carretera Ma-3320 per a l'operació i maniobra de la subestació a instal·lar són botelles terminals, autovàlvules, seccionadors rotatius de posta a terra i transformadors d'intensitat, elements no considerats recolzaments de línies d'alta tensió d'alçària màxima 4,50 metres, que no afecten a la seguretat de la carretera, **s'informa favorablement** la seva instal·lació dins la zona de protecció.

3. D'acord amb l'article 33.3.f de la Llei 5/1990 de Carreteres de la CAIB, les esteses aèries de qualsevol tipus hauran d'estar a una distància mínima d'una vegada i mitja l'alçària dels seus elements de sustentació a la vora exterior de la calçada i fora de la zona de domini públic. Per tant, **s'informa favorablement** la nova ubicació del parallamps tipus punta Franklin de manera que la seva distància a la vora exterior de la calçada de la carretera Ma-3320 sigui superior a una vegada i mitja la seva alçària.

4. Prèviament a l'inici de les obres hauran de recaptar la pertinent autorització del Departament de Mobilitat i Infraestructures i hauran de presentar el corresponent projecte constructiu.

Informe del Servei de Patrimoni Històric del Consell de Mallorca, de data 22 de novembre de 2023, on es conclou que:

Segons consta a les nostres bases de dades, a la referència cadastral indicada no tenim referència d'afectació directa sobre cap espai amb cautela patrimonial, malgrat la zona pugui tenir valors paisatgístics, històrics o etnològics.

El nou espai de generació d'energia es troba dins el mateix tancat de la subestació, que ja ha estat afectada per la instal·lació existent.

Atès l'exposat no s'establirà cautela patrimonial.

Així mateix els recordem que qualsevol troballa casual haurà de ser comunicada a les institucions oportunes en un termini màxim de 48 (art. 61 de la Llei 12/1998 de 21 de desembre del Patrimoni Històric de les Illes Balears) per poder prendre les mesures oportunes per la seva conservació.

En resposta a aquest informe, Red Eléctrica de España SA manifesta el següent:

«En relación con el escrito presentado por el Servicio de Patrimonio Histórico del Consell de Mallorca, recibido por esta mercantil dentro del trámite e instalaciones arriba referenciadas, Red Eléctrica de España S.A.U., por la presente, y para que así conste en el expediente a los efectos oportunos, damos acuse de recibo del informe favorable remitido por dicho organismo.»

5. Consideracions tècniques

a) Tal com s'exposa a l'informe de l'Àrea d'Urbanisme de l'Ajuntament de Manacor, el planejament urbanístic vigent habilita la construcció/ampliació de la subestació es Bessons, ja que, es tracta d'un ús admès i compleix amb els paràmetres urbanístics establerts al Pla General. Concretament, la parcel·la està classificada de sòl rústic i qualificada de SG-SR SE-IS [3015] corresponent a sistemes generals d'infraestructures i serveis.

b) Atès que l'ampliació projectada es troba a la plana geomorfològica d'inundació del Torrent de na Borges, i per tant, en zona potencialment inundable, el projecte haurà de regir-se pel que dicta l'article 92 sobre l'autorització d'obres en zona inundable o potencialment inundable i obtenir l'autorització de l'administració hidràulica corresponent (Direcció General de Recursos Hídrics) o en el seu cas, pel que dicta l'article 93.2 del PHIB (2022-2027).

c) Tal com s'exposa a l'apartat 4.2 d'aquest informe (Fase d'informació pública i consultes), en primera instància es va rebre un informe desfavorable del Servei d'Explotació i Conservació de la Direcció Insular d'Infraestructures del Consell de Mallorca argumentant que a la zona de protecció de la carretera no es podran executar obres ni es podran autoritzar línies d'alta tensió i que les esteses aèries de qualsevol classe hauran d'estar a una distància mínima d'una vegada i mitja l'alçària dels seus elements de sustentació a la vora exterior de la calçada.

Davant aquest informe, Red Eléctrica manifesta que les instal·lacions que es projecten dins la zona de protecció (autovàlvules, seccionadors rotatius o transformadors d'intensitat) no estan considerades línies d'alta tensió i, a més, proposen una nova ubicació del parallamps tipus punta Franklin per tal de complir amb la norma de la distància mínima d'una vegada i mitja l'alçària dels seus elements de sustentació, entre altres consideracions.

Posteriorment, el Servei d'Explotació i Conservació emet un nou informe incorporant les manifestacions de la promotora atorgant una valoració favorable al projecte d'ampliació de la subestació es Bessons amb una sèrie de condicionants que es tindran en compte en aquest informe.

d) D'acord amb l'Informe del Servei d'Urbanisme, Habitatge i Activitats de l'Ajuntament de Manacor, per donar compliment a les condicions d'estètica i composició exterior de l'article 167 del Pla General, la caseta prefabricada haurà de seguir els requisits següents:

- La coberta ha de ser inclinada de teula àrab.
- L'aspecte visual dels materials i acabats de façanes han de ser de la gamma de la pedra, del marès o dels ocres terra.
- Es prohibeixen els acabats amb elements constructius vists com ara el maó, el bloc de formigó i similars.
- Les fusteries exteriors de les edificacions seran de fusta o metàl·liques amb color de la gamma dels verds o marrons. La seva tipologia ha de ser la tradicional, amb sistema d'obertura batent d'eix vertical.

e) Pel que fa a la protecció de l'avifauna, l'estudi d'impacte ambiental calcula un termini d'execució de les obres de 7 mesos. Des del Servei d'Assessorament Ambiental, es recomana que l'execució de les obres més sorolloses no es dugui a terme durant els mesos d'abril a agost per tal de no coincidir amb l'època de reproducció de les aus estepàries que nidifiquen als voltants.

Pel que fa a la fase d'operació i manteniment, Red Eléctrica de España SA assegura que no existeix risc d'electrocució del projecte presentat, d'acord amb el Real Decret 1432/2008, de 29 d'agost, pel que s'estableixen mesures per la protecció d'avifauna contra la col·lisió i electrocució en línies elèctriques d'alta tensió i referent als potencials impactes d'avifauna (col·lisions), asseguren que és un factor no significatiu i que no es preveuen mesures correctores al respecte. A més, al Programa de Vigilància Ambiental incorporen un apartat de control i seguiment d'afeccions a l'avifauna i quípters on estableixen un seguit de correccions, en cas d'identificar la superació dels llindars d'alerta, que es consideren adequades i que en tot cas s'hauran de seguir.

Així mateix d'acord amb l'IDEIB, la subestació no es troba dins cap Àrea Important pels Rapinyaires Diürns de les Illes Balears ni a cap Àrea de Protecció de col·lisió i electrocució d'avifauna de les Illes Balears, a part de considerar que l'àrea on s'ampliarà la subestació ja es troba antropitzada tant per la pròpia subestació com infraestructures molt pròximes que condicionen la presència d'avifauna com seria la carretera Ma-3320. Per tots aquests motius, no s'hauran de prendre mesures addicionals respecte a la protecció de l'avifauna.

f) Atès que la subestació s'ubica en zona de vulnerabilitat d'aqüífers moderada/alta, durant l'execució de les obres s'han d'adoptar les màximes precaucions per evitar l'abocament de substàncies contaminants, incloses les derivades del manteniment de les maquinàries, en compliment de la Llei 6/1999, de 3 d'abril, de les Directrius d'Ordenació Territorial de les Illes Balears i de mesures tributàries, i les seves modificacions.

g) El projecte d'ampliació de la subestació es Bessons es troba inclòs en el Pla Director Sectorial Energètic de les Illes Balears modificat mitjançant el Decret Llei 3/2014, de mesures urgents destinades a potenciar la qualitat, la competitivitat i la desestacionalització turística a les Illes Balears on s'estableix que «les obres i instal·lacions previstes a la planificació estatal obligatòria de les xarxes de transport d'electricitat i de gas, així com les modificacions a les subestacions de distribució d'energia elèctrica existents o planificades, desenvolupades d'acord amb les lleis del sector elèctric i d'hidrocarburs, queden automàticament incloses en les determinacions del Pla director sectorial energètic de les Illes Balears que s'aprova mitjançant aquest Decret amb caràcter general i, especialment, quant als efectes de declaració d'utilitat pública energètica.»

Per tant, el projecte es troba integrat tant al «Plan de desarrollo de la Red de Transporte de Energía Eléctrica. Periodo 2021-2026» com al Pla Director Sectorial Energètic de les Illes Balears i es considera un projecte d'utilitat pública energètica destinat a complir amb els objectius anteriorment comentats.

h) Els 8 informes definitius rebuts a dia d'avui per part de les administracions consultades per l'òrgan substantiu són **FAVORABLES**, alguns d'ells amb condicionants que es tindran en compte en aquesta DIA.

6. Conclusions

Primer. Per tot l'anterior, es formula la **declaració d'impacte ambiental favorable** a la realització del **projecte d'ampliació de la subestació Es Bessons de 132 kV**, al terme municipal de Manacor, firmat per l'enginyer industrial David González Jouanneau en data 28 de setembre de 2022, atès que previsiblement no es produiran impactes adversos significatius sobre el medi ambient, sempre que es compleixin les mesures correctores i preventives previstes a l'estudi d'impacte ambiental firmat per Àngel Vicente Gimenez Celdrán, Àngeles Lara Bullejos, Silvia Elisa Navarro Ramos, Àngel Torres Pérez, Àngela Llorca Redón i Miguel Àngel Santoyo en data 21 de gener de 2025 i es compleixin els condicionants següents:

1. Atès que l'ampliació projectada es troba a la plana geomorfològica d'inundació del Torrent de na Borges, i per tant en zona potencialment inundable, el projecte haurà de regir-se pel que dicta l'article 92 referent a l'autorització d'obres en zona inundable o potencialment inundable i obtenir l'autorització de l'administració hidràulica corresponent (Direcció General de Recursos Hídrics) o en el seu cas, pel que dicta l'article 93.2 del PHIB (2022-2027).
2. Atès que la subestació s'ubica en zona de vulnerabilitat d'aqüífers moderada/alta, durant l'execució de les obres s'han d'adoptar les màximes precaucions per evitar l'abocament de substàncies contaminants, incloses les derivades del manteniment de les maquinàries, en compliment de la Llei 6/1999, de 3 d'abril, de les Directrius d'Ordenació Territorial de les Illes Balears i de mesures tributàries, i les seves modificacions.
3. D'acord amb l'Informe del Servei d'Urbanisme, Habitatge i Activitats de l'Ajuntament de Manacor, per donar compliment a les condicions d'estètica i composició exterior de l'article 167 del Pla General, la caseta prefabricada haurà de seguir els requisits següents:

- La coberta ha de ser inclinada de teula àrab.
- L'aspecte visual dels materials i acabats de façanes han de ser de la gamma de la pedra, del marès o dels ocres terra.
- Es prohibeixen els acabats amb elements constructius vists com ara el maó, el bloc de formigó i similars.
- Les fusteries exteriors de les edificacions seran de fusta o metàl·liques amb color de la gamma dels verds o marrons. La seva tipologia ha de ser la tradicional, amb sistema d'obertura batent d'eix vertical.

Es recomana:

Que l'execució de les obres més sorolloses no es dugui a terme durant els mesos d'abril a agost per tal de no coincidir amb l'època de reproducció de les aus estepàries que nidifiquen als voltants.

D'acord amb l'Informe del Servei d'Ordenació del Territori del Consell de Mallorca, d'11 de gener de 2024:

Ampliar la barrera vegetal existent en el límit nord de la parcel·la amb la carretera Ma-3320, fins a l'alçada de l'accés de la SE, amb les mateixes espècies vegetals existents (canyes, joncs, ullastres...), per tal de reduir la visibilitat de la instal·lació des de l'entorn proper i, millorar així la integració paisatgística del conjunt.

Es recorda que:

D'acord amb l'Informe del Servei de Patrimoni Històric del Consell de Mallorca, de data 22 de novembre de 2023:

Qualsevol troballa casual haurà de ser comunicada a les institucions oportunes en un termini màxim de 48 (art. 61 de la Llei 12/1998 de 21 de desembre del Patrimoni Històric de les Illes Balears) per poder prendre les mesures oportunes per la seva conservació.

D'acord amb l'informe del Servei d'Explotació i Conservació del Consell de Mallorca firmat en data 7 de maig de 2024:

Prèviament a l'inici de les obres hauran de recaptar la pertinent autorització del Departament de Mobilitat i Infraestructures i hauran de presentar el corresponent projecte constructiu.

D'acord amb l'Informe de la Direcció General d'Emergències i Interior de data 16 d'octubre de 2023:

El titular de l'activitat en qüestió haurà d'actualitzar i registrar, si escau, a la present direcció general el seu Pla d'Autoprotecció amb l'ampliació a realitzar.

Segon. Es publicarà la present declaració d'impacte ambiental al Butlletí Oficial de les Illes Balears, d'acord amb el que disposa l'article 41.3 de la Llei 21/2013, de 9 de desembre, d'Avaluació Ambiental.

Tercer. La declaració d'impacte ambiental perdrà la seva vigència i cessarà en la producció dels efectes que li són propis si, una vegada publicat en el BOIB, no s'hagués procedit a l'autorització del projecte en el termini màxim de sis anys des de la publicació, d'acord amb el que disposa l'article 21 bis del Text refós de la Llei d'avaluació ambiental de les Illes Balears.

Quart. La declaració d'impacte ambiental no serà objecte de cap recurs, sense perjudici del que, si és el cas, escaigui en via administrativa o judicial davant de l'acte d'autorització del projecte, d'acord amb el que disposa l'article 41.4 de la Llei 21/2013.

Cinquè. Aquesta resolució s'emet sense perjudici de les competències urbanístiques, de gestió o territorials de les administracions competents i de les autoritzacions o informes necessaris per a l'aprovació.

(Signat electrònicament: 26 de maig de 2025)

La directora general d'Harmonització Urbanística i Avaluació Ambiental
Maria Paz Andrade Barberá

